Daina GLAVOČIĆ

Branko Fučić (1920. – 1999.) i Radmila Matejčić (1920. – 1990.)
Ususret 100. obljetnici rođenja

Mr. sc. Daina GLAVOČIĆ
muzejska savjetnica u m.
Muzej moderne i suvremene umjetnosti
Krešimirova 26c
HR – 51 000 Rijeka
daina.glavocic@gmail.com

UDK 929Fučić, B.
929Matejčić, B.
Stručni članak

Otok Krk je prošlih desetljeća bio zanimljiva terra incognita za mnoge istraživače povijesti i umjetnosti, prvenstveno one podrijetlom s otoka, ali i one koji su Krk svojim posebnim interesom tek kasnije otkrivali. Jedna od najpoznatijih i najzaslužnijih ličnosti je akademik Branko Fučić (1920. – 1999.), sin Dubašnice, čijim je istraživanjem glagoljskih natpisa i glagoljaške kulture Krk postao važan rasadnik interesa za taj segment ljudske civilizacije, a Fučić je bio cijenjen i nagrađivan za života (ali i nakon smrti) najvišim nagradama za znanstvena postignuća. Među mnogim zaslužnim osobama za otkrivanje povijesnih i kulturnih segmenata otoka Krka je i prof. dr. sc. Radmila Matejčić (1920. – 1990.), zapamćena po svojoj kultnoj knjizi "Kako čitati grad". Dio je svojih kopnenih iskapanja posvetila obradi i snimanju terena kompleksa Fulfinuma i Mirina u uvali Sepen blizu Omišlja. Od 1963. godine Radmila Matejčić vodila je brojna hidroarheološka istraživanja na području Kvarnera, a posebno su važna njezina istraživanja oko kvarnerskih otoka u podvodnoj arheologiji kod Glavotoka i Krka, gdje je prikupila dragocjene materijale za muzejsku arheološku zbirku, čime su sačuvani od neželjenog otuđenja.

Ključne riječi: *akademik Branko Fučić (1920. – 1999.), prof. dr. sc. Radmila Matejčić (1920. – 1990.), život, djelo.*

Otok Krk je prošlih desetljeća bio zanimljiva *terra incognita* za mnoge istraživače povijesti i umjetnosti, prvenstveno one podrijetlom s otoka, ali i one koji su Krk svojim posebnim interesom tek kasnije otkrivali. Jedan od najpoznatijih i najzaslužnijih ličnosti je akademik

Fučićev crtež Porta

Fučićev crtež Vantačića

Dr. Milan Radić, padre Benko Dujmović i akademik Branko Fučić
u Glagoljskom lapidariju samostana sv. Marije Magdalene u Portu

Branko Fučić (Bogovići, Dubašnica na o. Krku, 8. IX. 1920. – Rijeka, 31. I. 1999.), sin Dubašnice,[1] čijim je istraživanjem glagoljskih natpisa i glagoljaške kulture Krk postao važan rasadnik interesa za taj segment ljudske civilizacije, a Fučić je bio cijenjen i nagrađivan za života (ali i nakon smrti) najvišim nagradama za znanstvena postignuća. Bio je uz Vandu Ekl (1920. – 1993.)[2] suautor stalne izložbe „Glagoljica" u tadašnjoj Naučnoj biblioteci u Rijeci (sada Sveučilišna knjižnica Rijeka), koja je jednako zanimljiva širokoj publici od svojeg otvorenja 1968. godine.[3] Upravo u povodu 50. godišnjice izložbe o glagoljici i 20. godišnjice smrti Branka Fučića nedavno je bilo dosta riječi o njemu, iako su mu se Krčani već bili odužili sjećanjem nakon smrti organizacijom znanstvenog skupa u Malinskoj, tj. u rodnoj Dubašnici.[4]

1 Usp. GLAVOČIĆ 2008, 57-60.

2 Usp. ARH 2009.

3 Usp. GALOVIĆ 2011, 350 (343-359).

4 *„Az grišni diak Branko pridivkom Fučić" – Međunarodni znanstveni skup o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.) / "I, the Errant Pupil Branko, Surnamed Fučić" – International Scholarly Seminar on the Life and Work of Academician Branko Fučić (1920-1999)*, otok Krk, Dubašnica, Malinska, 30. i 31. siječnja i 1. veljače 2009., organizatori: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu, Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu, Katolički

Među mnogim zaslužnim osobama za otkrivanje povijesnih i kulturnih segmenata otoka Krka je i prof. dr. sc. Radmila Matejčić (Banja Luka, BiH, 7. X. 1922. – Rijeka, 20. VIII. 1990.),[5] zapamćena po svojoj kultnoj knjizi *Kako čitati grad*.[6] Bila je poznata riječka muzealka Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja, a njezin je prvenstveni zadatak bio kustoski rad na dokumentaciji i uređenju muzejske zbirke arheologije. Prešavši kao sveučilišna profesorica na riječki Pedagoški/Filozofski fakultet, uz predavanja povijesti umjetnosti i arheologije, bila je terenska istraživačica antičkog doba i srednjovjekovlja Hrvatskog primorja. Cijelo vrijeme svoje uspješne, nagrađivane profesionalne karijere bila je vrlo aktivna na planu muzeologije, pedagogije, publicistike i arheologije, a sagledavajući raznovrsne interese rada u muzeju i na fakultetu, o čemu svjedoči značajan trag vidljiv u vrlo bogatoj bibliografiji.[7]

S terenskog istraživanja i rekognosciranja uvijek je stručnim i znanstvenim tekstovima publicirala nalaze. Aktivno arheološko djelovanje Radmile Matejčić od 1953. do 1980-ih godina dobro je vidljivo u povećanju arheološke zbirke Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja i u vrijednim katalozima, stručnim i znanstvenim publikacijama. Istražujući teren u široj okolici Rijeke na kopnu i moru, a obradom nalaza i objavljenim stručnim i znanstvenim tekstovima dala je velik doprinos literaturi o starovjekovnoj povijesti jer su ta arheološka istraživanja na lokalitetima Tribalj i Stranče od temeljne važnosti za ranu povijest Hrvata. Na temelju rezultata iskapanja njezinim spoznajama i zaključcima da konačno slavensko naseljavanje Vinodola valja smjestiti u 8. stoljeće uvelike je izmijenjeno dotad važeće znanje o najstarijim povijesnim razdobljima Hrvatskog i Liburnijskog primorja.

Radmila Matejčić dio je svojih kopnenih iskapanja posvetila obradi i snimanju terena kompleksa Fulfinuma i Mirina u uvali Sepen blizu

bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Staroslavenski institut u Zagrebu, Sveučilišna knjižnica u Rijeci i Općina Malinska-Dubašnica.

5 Usp. *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije. Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Opatiji u svibnju 1992., posvećenog djelu prof. dr. Radmile Matejčić*, ur. Nina KUDIŠ i Marina VICELJA (Rijeka, 1993.).

6 Peto promijenjeno i dopunjeno te s izvornim tekstom usklađeno izdanje knjige *Kako čitati grad* objavljeno je u Rijeci (Naklada Kvarner) 2013. godine.

7 ŽIC 2009, 47-52.

Uspomene s terenskog rada Radmile Matejčić

Omišlja. Matejčić je započela radove 1961. i uz prekide sudjelovala u arheološkom istraživanju novoplaniranog, antičkog rimskoga grada nastalog u prvom stoljeću poslije Krista za potrebe veterana careva Flavijevaca. *Municipium Flavium Fulfinum* realiziran je prema tada uhodanoj urbanističkoj shemi: na ravnom prostoru u pravokutnoj mreži komunikacija. Maritimno pogodna uvala omogućila je izgradnju dobro zaštićene luke, a plodno polje s obiljem vode podlogu sudjelovanju grada u životu klasične antike. Konzervatorskim i rekonstrukcijskim radovima na jednobrodnoj, longitudinalnoj bazilici s latinskim križem u tlocrtu do visine krovišta sačuvana je jedina sakralna građevina tog tipa na otoku Krku, u Hrvatskom primorju, a vjerojatno i najveća na

Mediteranu.

Od 1963. godine Radmila Matejčić vodila je brojna hidroarheološka istraživanja na području Kvarnera, a posebno su važna njezina istraživanja oko kvarnerskih otoka u podvodnoj arheologiji kod Glavotoka i Krka, gdje je prikupila dragocjene materijale za muzejsku arheološku zbirku, čime su sačuvani od neželjenog otuđenja. U petnaestogodišnjem je istraživanju kod otoka Ilovika Radmila Matejčić uspjela dopremiti u muzej približno 140 amfora te mnogo krhotina i sitnih nalaza. Kasnije Radmila Matejčić piše u *Pomorskom zborniku* (14/1976): „Ležište amfora je otkriveno 1961. godine, o čemu je obaviješten Pomorski i povijesni muzej. U dvije kampanje istražili smo površinski sloj amfora koje su ležale u jednoj ovećoj rupi, usred lučice na dubini od devetnaest metara. U prvoj je akciji izvađeno dvadeset i pet amfora, dok su u drugoj izvađeni fragmenti, uglavnom grla. Kako se nije radilo crpkom, nismo mogli ustanoviti ostatke plovnog objekta. Amfore s ležišta Povile su afričkog porijekla i mogu se datirati prema brojnim nalazima u III. stoljeće, a ima ih raznih tipova." Svi su ti nalazi inventirani kao dio bogate arheološke zbirke te su izlagani na većim izložbama i opisani u raskošnim katalozima, što često kod drugih muzejskih stručnjaka ostane nedovršeno.

LITERATURA

ARH, Branka, *Vanda Ekl*, Rijeka: Društvo povjesničara umjetnosti Rijeke, Istre i Hrvatskog primorja, 2009.

„Az grišni diak Branko pridivkom Fučić" – Međunarodni znanstveni skup o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.) / *"I, the Errant Pupil Branko, Surnamed Fučić" – International Scholarly Seminar on the Life and Work of Academician Branko Fučić (1920-1999)* – Raspored rada i sažetci izlaganja / Schedule of Proceedings and Summaries of Contributions. Priredio / Prepared by Tomislav GALOVIĆ, Malinska – Dubašnica: Općina Malinska-Dubašnica, 2009.

„Az grišni diak Branko pridivkom Fučić" – Radovi međunarodnoga znanstvenog skupa o životu i djelu akademika Branka Fučića (1920. – 1999.) / *"I, the Errant Pupil Branko, Surnamed Fučić"* – Conference Papers from the International Scholarly Seminar on the Life and Work of Academician Branko Fučić (1920-1999). Priredio / Edited by Tomislav GALOVIĆ, Malinska – Rijeka – Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Institut za povijest umjetnosti, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Staroslavenski institut, Sveučilišna knjižnica Rijeka, Općina Malinska-Dubašnica, 2011.

GALOVIĆ, Tomislav, Od slike do pisma: bio-bibliografski prilog o Branku Fučiću (1920. – 1999.), u: *Zbornik Nikše Stančića*, ur. Iskra IVELJIĆ, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Odsjek za povijest i Zavod za hrvatsku povijest – FF-press, 2011., 343-359.

GLAVOČIĆ, Daina, Manje poznati Branko Fučić – likovnjak: crtač, slikar, kipar (deset godina od smrti Branka Fučića 1999-2009), *Krčki kalendar 2009.* (2008): 57-60.

MATEJČIĆ, Radmila, *Kako čitati grad*, (5. promijenjeno i dopunjeno te s izvornim tekstom usklađeno izdanje), Rijeka: Naklada Kvarner, 2013.

Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije. Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Opatiji u svibnju 1992., posvećenog djelu prof. dr. Radmile Matejčić, ur. Nina KUDIŠ i Marina VICELJA, Rijeka: Pedagoški fakultet (Posebno izdanje *Zbornika Pedagoškog fakulteta*, Rijeka), 1993.

ŽIC, Igor, Kroničarka riječkih dvojbi, *Sušačka revija* XVII (2009) 66-67: 47-52.

Daina GLAVOČIĆ

Branko Fučić (1920-1999) and Radmila Matejčić (1920-1990): ahead of the 100th anniversary of their birth

Summary

Over the preceding decades, the island of Krk has been an intriguing *terra incognita* for many history and art researchers, primarily those originally from the island, but also those who found a special interest in Krk only later. One of the best known and most meritorious personalities was Academician Branko Fučić (1920–1999), a native son of Dubašnica, whose research into Glagolitic inscriptions and Glagolite culture has transformed Krk into a hotbed of interest in this segment of human civilization. Fučić was appreciated and honoured during his lifetime (but also after his death) with the highest awards for his scholarly accomplishments. Among the many persons who deserve credit for uncovering historical and cultural aspects of the island of Krk is Prof. Radmila Matejčić Ph.D. (1920–1990), who is best remembered for her book – which has since become a cult classic – *Kako čitati grad* (How to Read the City). She was a well-known member of the staff of the Maritime and History Museum of the Croatian Littoral in Rijeka. Matejčić dedicated a part of her excavation work to the examination and recording of the Fulfinum and Mirine complex in Sepen Cove near Omišalj. Beginning in 1963, Matejčić led numerous hydro-archaeological excavations in the Kvarner region, and her underwater excavations around the Kvarner islands, near Glavotok and Krk, were particularly important, as she gathered invaluable materials for museum archaeological collections, thus saving them from illicit removal.

Key words: Branko Fučić (1920-1999), Radmila Matejčić (1920-1990), life, work.